

Vindenergi Danmarks bemærkninger til regeringens ”Energistrategi 2025”

Vindenergi Danmark amba er et el-handelsselskab for vindmøller, der afsætter elproduktionen på markedsvilkår.

I regeringens ”Energistrategi 2025” er den fremtidige udbygning med vedvarende energi overladt til markedet. Da Vindenergi Danmark i det daglige arbejde har indgående kendskab til vilkårene på el-markedet, finder vi det relevant at orientere Det Energpoltiske Udvalg om vort syn på ”Energistrategi 2025”.

Mål og midler

Regeringen har fremlagt sin ”Energistrategi 2025”, der tegner regeringens visioner frem til 2025 på energiområdet.

Energistrategien indeholder en lang række gode argumenter for øget anvendelse af vedvarende energi. Blandt disse gode argumenter kan nævnes:

- Forsyningssikkerhed (stigende pres på de globale energiresourcer)
- Globale klimaforandringer (CO₂ problemer, Kyoto-protokollen)
- Forurening (SO₂, NO_x mv.)

På trods heraf rummer energistrategien hverken forslag til mål eller midler til sikring af en fortsat udbygning med vedvarende energi herunder vindenergi.

Energistrategien gennemgår og analyserer i stedet forskellige scenarier frem mod 2025. Scenarierne har mest karakter af fremskrivninger med de eksisterende rammebetingelser under forskellige forudsætninger vedrørende energipriser.

De virkelige interessante scenarier, der kræver politisk stillingtagen allerede i dag, er helt udeladt. Her tænkes f.eks. på scenarier, hvor der ikke eksisterer internationale forpligtelser efter 2012 for udledning af CO₂. Der savnes ligeledes et scenarium, der beskriver den danske energisektor om 20 år, hvis Danmark opfylder sin forpligtelse alene med udenlandske tiltag.

Med de valgte scenarier lægger regeringen således op til, at det alene er markedskræfter og ikke politiske visioner, der skal styre udviklingen på energiområdet.

Det er Vindenergi Danmarks holdning, at spørgsmålet om den fremtidige danske forsyning af energi indeholder alt for mange aspekter til, at det alene kan reduceres til et spørgsmål om økonomisk laissez faire.

Selv om der savnes både mål og midler for en fortsat udbygning med vedvarende energi i øjeblikket, er det dog Vindenergi Danmarks klare forventning, at vindenergi fortsat vil være en bærende energiform i 2025.

Forbedrede markedsforhold for vindenergi

Et af problemerne med en manglende langsigtet målsætning for mængden af vedvarende energi er, at markedsforholdene og infrastrukturen ikke i samme omfang tilrettelægges til gavn for vedvarende energi.

I det lys er det glædeligt, at ”Energistrategi 2025” alligevel indeholder forbedringer for vindenergi, både hvad angår markedsforhold og infrastruktur.

Strategien indeholder en plan for en kabelforbindelse under Storebælt. For vindenergi vil et kabel under Storebælt forbedre afsætningsmulighederne og udjævne forskelle i afregningsprisen mellem Øst- og Vestdanmark.

Det er Vindenergi Danmarks holdning, at en øget indenlandsk anvendelse af vindenergi er en forudsætning for en øget udbygning med vindkraft, hvis den også skal være samfundsøkonomisk forsvarlig.

For den indenlandske efterspørgsel efter vindenergi er det nødvendigt med en afgiftsomlægning, der muliggør udnyttelse af billig el fra vindmøller til opvarmningsformål. Energistrategien indeholder et løfte om at se på energiafgifterne, så det bliver rentabelt at bruge billig el til opvarmning af fjernvarmevand.

Vindenergi Danmark støtter en sådan afgiftsomlægning, men opfordrer samtidig til at lave en ny afgiftsstruktur, der generelt tilskynder til forbrug ved lave elpriser og besparelser ved høje elpriser.

Elafgiften kunne f.eks. omlægges provenuneutralt, så den i stedet for at være et fast ørebeløb pr. kWh blev en procentsats. En sådan omlægning ville gøre det rentabelt at udvikle ny teknik til styring af elforbruget. Udvikling af nye teknikker til intelligent styring af elforbruget kan på sigt give både arbejdspladser og eksportmuligheder for Danmark.

En afgiftsomlægning burde ligeledes indeholde et incitament til at konvertere fra fyringsolie til varmepumper for boliger i områder uden for fjernvarmenettet. Det ville være naturligt at lave en afgiftsharmonisering, så elafgiften for private varmepumper svarer til den, fjernvarmeværkerne kommer til at betale for el til opvarmning.

I Danmark opvarmes de fleste boliger uden for fjernvarmenettet med oliefyr. Disse fyr belaster i høj grad CO₂ regnskabet og øger luftforureningen. Det vil være naturligt, om vi kunne konvertere alle disse oliefyr til varmepumper, der kører på el fra vindmøller. Dette område indeholder ligeledes perspektiver for beskæftigelse, eksport og en øget anvendelse af vedvarende energi.

En moderne varmepumpe med frekvensregulering har en effektfaktor på 4 gange den tilførte energi. Hvis varmepumpen kombineres med et mindre varmelager, kan pumpen med signaler fra nettet bringes i drift via prissignaler eller styres af vinddata, så det sikres, at pumpen kun kører, når der er produktion fra vindmøllerne. På den måde kan vi sikre, at omlægningen ikke blot medfører et øget elforbrug produceret på kul.

Vindkraft og scenariet med høje energipriser

Energistrategi 2025 bygger på antagelsen om, at der i øjeblikket er en overkapacitet på el-markedet. Først når denne overkapacitet med tiden reduceres, er det nødvendigt at opføre nye anlæg i takt med, at markedsprisen kan bære de nye investeringer. Strategien bygger således på et sundt økonomisk princip om, at der ikke skal opføres nye anlæg, hvis man dermed fortrænger funktionsdygtige og effektive værker.

Dette økonomiske princip er sundt, men flere forhold gør, at en udbygning med vindkraft ikke bare kommer af sig selv, når det overlades til markeds kræfterne.

Ifølge planen kan fortsat stigende priser på olie, gas, kul og CO₂ kvoter medføre en stigende interesse for vindkraft. Denne mekanisme synes dog noget usikker, da der er mange uafklarede spørgsmål i dette scenarium.

Køber regeringen CO₂ kvoter i udlandet, for at Danmark kan leve op til Kyoto-aftalen, vil det f.eks. give et mindre pres på elprisen og dermed betyde en mindre vindkraftudbygning på markedsvilkår.

Selv om CO₂ kvoterne skal erhverves af kraftværkerne og dermed vil medføre prisstigninger, er det imidlertid uklart, i hvilket omfang kvoteprisen vil hæve markedsprisen for vindkraft. Problemet er, at CO₂ kvoterne utvivlsomt vil medføre et yderligere spænd mellem afregningsprisen for vindkraft og afregningsprisen for elektricitet produceret med teknologier, der udleder CO₂. Sat på spidsen kan vi komme i en situation med to markeder: nemlig et marked i timer, hvor vandkraft og vindkraft sætter prisen, og et marked i timer hvor CO₂ kvoterne sætter prisen.

Det helt grundliggende problem er, at vindkraften allerede i dag er fuldt konkurrencedygtig, hvis alle eksternaliteter, usikkerheden på både leverance og priser på olie, kul og gas medregnes. Men markedet medtager ikke alle eksternaliteter. Det tillæg på 10 øre/kWh, som vindkraft får, kan f.eks. ikke dækker de samfundsmæssige fordele ved at fortrænge NO_x og SO₂.

Problemerne med udbygning af vindkraft på markedsvilkår kan aflæses i den aktuelle situation. På trods af en historisk lav rente og relativt høje elpriser i en tid hvor ressourcesituationen i Norden er normal, opføres der ikke vindmøller i øjeblikket med de nuværende afregningsregler.

Ikke desto mindre skriver regeringen i Energistrategien, at der over tid vil ske en aftrapning af pristillægget på 10 øre/kWh i takt med en øget produktivitet i vindkraften.

Når pristillægget på 10 øre/kWh ikke er tilstrækkeligt til at fordre nye investeringer i vindkraft, er det gift for ethvert initiativ at skabe usikkerhed om dette tillæg.

Det er alle disse forhold, der gør scenariet med stigende elpriser og en højere vindkraftandel meget tvivlsomt.

En vindmølles forventede levetid er ca. 20 år. I fravær af høje energipriser må det derfor forventes, at vindkraft vil udgøre en mindre andel af el-forbruget i 2025 end i dag. Dette scenarium er overhovedet ikke belyst i Energistrategi 2025, men er ikke urealistisk, såfremt man politisk indskrænker sig til kun at have håb og ønsker til fremtiden og ikke foretager sig noget aktivt.

VE-beviser savnes i Energistrategien

Mange europæiske lande bruger VE-beviser som middel til at fremme en udbygning med vedvarende energi. I Danmark blev VE-beviser udskudt på ubestemt tid i 2002. Dette middel er overhovedet ikke belyst i Energistrategi 2025. VE-beviser har den fordel, at de er markedsrelaterede og sikrer en økonomisk effektiv udbygning med vedvarende energi.

Energistrategi 2025 forventer en udbygning med vindkraft på havet på markedsvilkår. Den netop afholdte licitation på en udbygning af Horns Rev kan ikke just siges at være på markedsvilkår, da det vindende bud på 51,8 øre/kWh langt overstiger den nuværende markedspris.

Med mindre der sker en stor teknologisk fremgang offshore, må det derfor forventes, at vindmøller på land de næste mange år økonomisk set er langt mere effektive.

En større offshore udbygning på markedsvilkår er derfor næppe sandsynlig, før alle landplaceringer er udnyttet. I scenariet med høje energipriser vil vindmøller på land blive rentable langt før vindmøller offshore.

VE-beviser vil kunne bruges til at sikre, at de billigste kWh fra vindmøller udnyttes før de dyreste. I øjeblikket er det fra et økonomisk synspunkt bedst at vedligeholde eksisterende vindmøller og holde dem kørende så længe som muligt. Herefter kommer den billigste kWh fra nye vindmøller på land. På sigt kan den økonomiske fordelagtighed ændres, hvis det bliver billigere at konstruere og vedligeholde vindmøller på havet.

Dette aspekt ved en udbygning af vindkraften savnes ligeledes i Energistrategi 2025, hvor man ikke forholder sig til hele spørgsmålet om placeringen af fremtidens vindmøller. Dette spørgsmål løser markedet heller ikke af sig selv.

Det Enerkipolitiske Udvalg opfordres til at tage alle ovennævnte bemærkninger med i sit arbejde for at sikre de bedste rammer for udbygningen af den vedvarende energi.

Århus, 30. august 2005.

Per Lauritsen

Bestyrelsesformand, Vindenergi Danmark amba